

משמעות ותשוקה (desire) בחיים ובטיפול

"אם אתם מניחים מראש שבאדם חייב להיות ניצוץ של חיפוש אחר משמעות, אם תכירו בזה, תוכלו להפיק את זה ממנו, ותהפכו אותו למה שבכוהו להיות" - ויקטור פראנקל

יום העיון יתקיים ביום שישי ה- 20.12.19, בביה"ס לאומנויות, רח' לוי ג'ורג' 2, ת"א

08:00 - 08:30 התכנסות

08:30 - 08:45 דברי פתיחה - יו"ר האיגוד הישראלי לפסיכותרפיה - ד"ר רבקה דוידוביץ אפשטיין

08:45 - 09:30 "מה זה?" "למה?" - על החשיבות הקלינית של שאלת המשמעות

מרצה: ד"ר בועז שלגי, פסיכולוג קליני, מרצה בכיר, המחלקה לפסיכולוגיה, אוניברסיטת בר-אילן; ראש תוכנית הדוקטורט, התוכנית לפסיכותרפיה, ביה"ס לרפואה, אוניברסיטת ת"א; עורך, "שיחות - כתב עת ישראלי לפסיכותרפיה".

09:30 - 10:15 השמיים שבתוכי - משמעות בלב התופת

(מחשבות בעקבות יומנה של אתי הילסום 1941-1943)

מרצה: ד"ר מירב רוט, פסיכולוגית קלינית ופסיכואנליטיקאית מנחה, מורה ומדריכה בחברה הפסיכואנליטית בישראל, ראש החוג לפסיכותרפיה, הפקולטה לרפואה, אוניברסיטת ת"א, מחברת הספר "מה קורה לקורא? התבוננות פסיכואנליטית בקריאת ספרות" שראה אור ב- 2017 וממש לאחרונה יצא בתרגום לאנגלית.

10:15 - 10:45 הפסקה

10:45 - 11:30 שפה טפילית

מרצה: ד"ר דנה אמיר, פסיכולוגית-קלינית, פסיכואנליטיקאית מנחה בחברה הפסיכואנליטית בישראל, ראש מסלול הדוקטורט הבין-תחומי בפסיכואנליזה באוניברסיטת חיפה, משוררת וחוקרת ספרות. עורכת ראשית של "מארג כתב עת לפסיכואנליזה". הוציאה לאור שישה ספרי שירה, ממאור אחד ושלושה ספרי עיון: על הליריות של הנפש (2008), תהום שפה (2013), ולהעיד על העדים (2018). זכתה בפרסים רבים, ביניהם ארבעה פרסים בינלאומיים על כתיבה פסיכואנליטית. ספר עיון חדש פרי עטה, "וידוי מסך", עומד לראות אור השנה.

11:30 - 12:15 "מלשון אדם ללשון אל ובחזרה ללשון אדם" -

על התנועה הנפשית כמכוננת משמעות

מרצה: אבנר ברגשטיין, פסיכואנליטיקאי מנחה בחברה הפסיכואנליטית בישראל. מחבר הספר Bion and Meltzer's Expeditions into Unmapped Mental Life: Beyond the Spectrum in Psychoanalysis (מסעותיהם של ביון ומלצר אל עבר מחזות נפשיים לא-נודעים: מעבר לקשת בפסיכואנליזה). מרכז התכנית "זוויות מתחלפות - קריאה בכתבי ביון" במרכז ויניקוט.

12:15 - 12:45 הפסקת צהרים

12:45 - 13:30 "על שאלת המשמעות על פי פסיכולוגיית העצמי"

מרצה: קלאודיה קוגן, פסיכולוגית קלינית-מדריכה, יו"ר האיגוד הישראלי לפסיכולוגיית העצמי ולחקר הסובייקטיביות. מרצה בהווה, מיסדת ומנהלת בעבר של "תכנית הכשרה תלת-שנתית ללימודי פסיכולוגיית העצמי". מרצה ב"רוח אדם" תכנית פסיכואנליטית - בודהיסטית, ובתוכנית "פסיכולוגיית העצמי והמעשה הטיפולי" בפקולטה לרפואה שבאוניברסיטת ת"א. בימים אלה עוסקת בהקמת מרפאה מוכרת להתמחות, בבית האיגוד.

13:30 - 14:00 "לחשב מסלול מחדש" - על החלטות ייעודיות ופונקציית העיתוד

מרצה: רועי סמנה, פסיכולוג קליני, מרצה בתוכנית לפסיכותרפיה של מרכז ויניקוט, בתוכנית לפסיכותרפיה של אוניברסיטת בן-גוריון, בתוכנית לטיפול מיני בביה"ח שיבא ובביה"ס לחינוך באוניברסיטת בר אילן.

14:00 - 14:30 דיון וסכום

להרשמה: התשלום לכנס: 220 ₪, לחברי האיגוד: 190 ₪, לגמלאים וסטודנטים: 200 ₪.

בכרטיס אשראי בטל': 03 7369051 או *בהרשמה מקוונת: www.israpsych.org

*** הזכאים להנחה יכולים להירשם טלפונית בלבד**

טל' האיגוד הישראלי לפסיכותרפיה: 03-7369051 - פקס: 153-3-7369051, Fax:

דוא"ל - איגוד ישראלי לפסיכותרפיה: e-mail: iapsych@013net.net, אתר אינטרנט - איגוד ישראלי לפסיכותרפיה: website: www.israpsych.org

תקצירים ומרצים:

"מה זה?" "למה?" - על החשיבות הקלינית של שאלת המשמעות

לקראת מותו, מסכם הקיסר אדריאנוס את חייו באמצעות מכתבים – אמיתיים ומומצאים כאחד – שהוא כותב לנכדו מרקוס אורליוס. מסמך מאלף זה משל מרגריט יורסנאר אינו עוסק בשאלת המשמעות, אלא במקום, או באופן, שבו עלינו לחפשה, ובדרכים השונות אליהן מוביל אותנו חיפוש זה. האם משמעות חיינו וקיומנו נמצאת "שם בחוץ" ועלינו לגלות אותה? האם היא יצירה שלנו? ומה מקומו של הזולת, ושל הקשר עם הזולת, בחיפוש זה? ההרצאה תנסה ללכת בעקבות תנועת חשיבתו של אדריאנוס, כמו גם של כמה כותבים נוספים, בשביליהן של שאלות אלו. בנוסף, תנסה ההרצאה להראות כי לשאלות אלה חשיבות קריטית, אם כי לא תמיד גלויה, למעשה הקליני היומיומי.

מרצה: ד"ר בועז שלגי, פסיכולוג קליני; מרצה בכיר, המחלקה לפסיכולוגיה, אוניברסיטת בר-אילן; ראש תוכנית הדוקטורט, התוכנית לפסיכותרפיה, בית הספר לרפואה, אוניברסיטת תל-אביב; עורך, "שיחות – כתב עת ישראלי לפסיכותרפיה".

השמיים שבתוכי - משמעות בלב התופת (מחשבות בעקבות יומנה של אתי הילסום 1941-1943)

ההרצאה תתחקה אחר המהלך הנפשי והרוחני של צעירה הולנדית תוססת ומבריקה שפורשת את המחשבות, הרגשות והתנועה הרוחנית שהיא עוברת בשנות השלטון הנאצי, עד שנספתה באושוויץ. אראה כיצד היכולת לאינטימיות חסרת פשרות מכאן, וחוויות קריאה טרנספורמטיביות מכאן, סייעו להילסום להתפתחות הכרוכה בראיית אחר רדיקלית, שבשיאה המשאלה לרפא את האל.

מרצה: ד"ר מירב רוט, פסיכולוגית קלינית ופסיכואנליטיקאית מנחה, מורה ומדריכה בחברה הפסיכואנליטית בישראל, ראש החוג לפסיכותרפיה, הפקולטה לרפואה, אוניברסיטת תל אביב, מחברת הספר "מה קורה לקורא? התבוננות פסיכואנליטית בקריאת ספרות" שראה אור בהוצאת כרמל ב 2017 וממש לאחרונה יצא בתרגום לאנגלית בהוצאת ראוטלדג'.

שפה טפילית

ההרצאה תעסוק בתופעה של שפה טפילית: שפה הנטפלת למבנים השפתיים של האחר ויוצרת בדרך זו מופע כפול של אומניפוטנטיות ואימפוטנטיות; שפה היוצרת "תותב" שפתי שמצד אחד מאפשר מצג שווה של חשיבה – ומצד שני ממצב את המחשבות כאובייקטים זרים שאינם שייכים לסובייקט הדובר אלא מודבקים עליו באופן מכאני ומלאכותי, וכך חוסם את תהליך יצירת המשמעות. השורשים המוקדמים של השפה הזו, כפי שיודגם מתוך תיאור מקרה מפורט, קשורים בחלחול של עקבות טראומטיים רב-דוריים לתוך השפה, ההופכים את השפה עצמה לזירת של כפייה חזרתית בו-זמנית על מעשה ההצלה ומעשה ההמתה.

מרצה: ד"ר דנה אמיר, פסיכולוגית-קלינית, פסיכואנליטיקאית מנחה בחברה הפסיכואנליטית בישראל, חברת סגל וראש מסלול הדוקטורט הבין-תחומי בפסיכואנליזה באוניברסיטת חיפה, משוררת וחוקרת ספרות. עורכת ראשית של "מארג – כתב עת לפסיכואנליזה" מטעם מרכז פרויד, האוניברסיטה העברית. הוציאה לאור שישה ספרי שירה, ממזאר אחד ושלושה ספרי עיון: על הליריות של הנפש (מאגנס, 2008), תהום שפה (מאגנס, 2013), ולהעיד על העדים (מאגנס, 2018). זכתה בפרסים רבים, ביניהם ארבעה פרסים בינלאומיים על כתיבה פסיכואנליטית. ספר עיון חדש פרי עטה, "וידוי מסך", עומד לראות אור השנה בהוצאת רסלינג.

"מלשון אדם ללשון אל ובחזרה ללשון אדם" – על התנועה הנפשית כמכוננת משמעות

משמעות נפשית נוצרת מתוך התנועה הבלתי פוסקת בין הוויה לידיעה. מושג ה'רצוא ושוב' בחסידות, מבטא את התנועה בין ה'רצוא', שהוא הריצה אל האלוהי, לבין ה'שוב', שהוא השיבה אל עולם העשייה. מהות החשיבה של ביון גם היא בתנועה רצוא ושוב שבין טרנספורמציות ב-O לבין טרנספורמציות ב-K, ובניסיון לזהות את הגורמים לקריסתה של תנועה זו. טרנספורמציה נפשית מתהווה מתוך תהליך בו אנו חווים חוויה שממילא בלתי נתפסת בשפה, ולרגע נותנים לה פשר ומשמעות, ואז שוב משחררים את ההבנה וממשיכים בחיפוש, ושוב לוכדים דבר-מה, ושוב משחררים, וכך מתוך תהליך של חיפוש וניתור, משהו נפתח ומתגמש בנפשו של האדם. בחשיבה זו עצם החיפוש אחר משמעות הוא במהות העבודה האנליטית ולא משמעות זו או אחרת.

מרצה: אבנר ברגשטיין, פסיכואנליטיקאי מנחה בחברה הפסיכואנליטית בישראל. מחבר הספר Bion and Meltzer's Expeditions into Unmapped Mental Life: Beyond the Spectrum in Psychoanalysis (מסעותיהם של ביון ומלצר אל עבר מחוזות נפשיים לא-נודעים: מעבר לקשת בפסיכואנליזה). מרכז התכנית "זוויות מתחלפות – קריאה בכתבי ביון" במרכז ויניקוט.

"על שאלת המשמעות על פי פסיכולוגיית העצמי"

הרצאה זו, תעסוק בתרומתה של פסיכולוגיית העצמי לשאלת יכולתו של האדם לקיים חיים בעלי משמעות כחלק אורגני ואמיתי מהמטען הנפשי והרוחני הנתון לו. הצעתו של היינץ קוהוט בדבר גרעיניותו של קוטב האידיאלים, הינה פתח בלתי נדלה לחקירה אודות יכולתו של האדם לחרוג מה'עצמי' הפרטיקולרי שלו על מנת לפנות בלב פתוח אל הזולת הסובב אותו. הרצאה זו תראה את הפוטנציאל הטמון בהמשגה זו באמצעות ההגות התיאורטית וההדגמה הקלינית.

מרצה: קלאודיה קוגן, פסיכולוגית קלינית-מדריכה, יו"ר האיגוד הישראלי לפסיכולוגיית העצמי ולחקר הסובייקטיביות. מרצה בהווה, מיסדת ומנהלת בעבר של "תכנית הכשרה תלת-שנתית ללימודי פסיכולוגיית העצמי". מרצה ב"רוח אדם" תכנית פסיכואנליטית-בודהיסטית, ובתוכנית "פסיכולוגיית העצמי והמעשה הטיפולי" ביחידה ללימודי המשך בביה"ס לרפואה שבאוניברסיטת תל-אביב. בימים אלה עוסקת בהקמת מרפאה מוכרת להתמחות, בבית האיגוד שבעיר לוד.

"לחשב מסלול מחדש" - על החלטות ייעודיות ופונקציית העיתוד

האתוס של הגשמה עצמית הוא ככל הנראה האתוס הבולט ביותר בתקופתנו והאדם הבוחר, המחליט ומעצב את עולמו הוא הדמות המרכזית של זמננו.

בהרצאה זו אנסה לבחון מה מאפשר/דוחף/מושך אנשים לצאת מאזור הנוחות שלהם ולבצע החלטות יעודיות (בניגוד להחלטות "גורליות", כפי שיובהר בהרצאה) ודרמטיות, החורגות אף אל מעבר לעקרון העונג. אתיחס לתפקידה של פונקציית העיתוד, הפונקציה המאפשרת לבני-אדם לחתור לקראת עתידים באופן מחובר למציאות וגמיש, תוך יכולת לשאת המתנה ואי-ודאות, במאמצם להישמע לקריאת ה-GPS הפנימי לחיות חיים רוויי משמעות ותשוקה.

מרצה: רועי סמנה, פסיכולוג קליני, מרצה בתוכנית לפסיכותרפיה של מרכז ויניקוט, בתוכנית לפסיכותרפיה של אוניברסיטת בן-גוריון, בתוכנית לטיפול מיני בביה"ח שיבא וביה"ס לחינוך באוניברסיטת בר אילן.